

KRATKE SMJERNICE ZA IZRADU PLANA MJERA ZA SLUČAJ

OPASNOSTI ZA NARODNE KNJIŽNICE¹

1. CILJ

- 'Osigurati da knjižnična i arhivska građa, objavljena i neobjavljena, u svim formatima bude očuvana u dostupnom obliku što je duže moguće' (IFLA).
- Temeljni je cilj spriječiti nastanak krizne situacije - preventivno djelovanje odnosno temeljita priprema za krizne situacije bilo koje vrste ključna je za smanjivanje posljedica.
- U slučaju krizne situacije, potrebno ju je riješiti uz minimalne posljedice s obzirom na osobe, građu, knjižnični prostor i opremu te okruženje knjižnice.

---

¹ NAPOMENA. Upravljanje rizikom (*risk management*) dio je poslovanja narodnih knjižnica koji se temelji na zakonskim obvezama knjižnica te na zakonskoj legislativi područja zaštite i spašavanja mimo knjižničnog zakonodavstva. Kako nije moguće izraditi jedinstveni plan koji bi odgovarao svim knjižnicama, svaka će narodna knjižnica izraditi upute / plan za postupanje u kriznim situacijama u koji će ugraditi svoje posebnosti, osobito vezano uz važeće srodne dokumente i praksu lokalne zajednice u kojoj djeluje, a s obzirom na pojedine vrste rizika / opasnosti. Dokumentu se mogu priložiti, ako se to smatra potrebnim, pojedini članci odgovarajućih zakona te izvanci iz dokumenata navedenih u popisu izvora. Kratke smjernice koje se daju na uvid sažetak su u prilogu navedene literature, a navedeni dodaci su ilustrativni. *Jelica Leščić*

2. ZAKONSKA UTEMELJENOST

- Zakon o knjižnicama (NN 105/97, čl. 45.)
- Pravilnik o zaštiti knjižnične građe (NN 52/05, čl. 2.-5.)
- Pravilnik o metodologiji za izradu procjene ugroženosti planova zaštite i spašavanja (NN 38/08)

3. SVRHA

- Umanjiti rizik kriznih situacija
- Uvećati učinkovitost reakcije na krizne situacije

Postupak upravljanja rizikom sastoji se od šest koraka:

- Utvrđivanje ciljeva
- Identifikacija rizika
- Procjena rizika - grupiranje rizika na kritične, važne i manje važne rizike
  - Jednom načinjena procjena rizika ne vrijedi zauvijek – zbog promjene čimbenika i okolnosti, procjenu rizika potrebno je raditi u redovitim vremenskim razmacima, na primjer, jednom godišnje
- Razmatranje alternativa i odabiranje instrumenta za upravljanje rizikom
- Primjena odluke
- Procjena i ponovno ispitivanje

4. UPRAVLJANJE RIZIKOM U KNJIŽNICAMA

Upravljanje rizikom u knjižnicama dio je knjižničnog poslovanja i upravljanja koji se temelji na poznavanju okoliša knjižnice te realnim predviđanjima mogućih prijetnji.

Obuhvaća

- identifikaciju i analizu rizika (požar, poplava, potres, druge prirodne katastrofe, krađa, namjerno oštećivanje i uništavanje knjižnične građe, prostora i opreme knjižnice itd.)
- provođenje mjera preventivne zaštite
- uspostavu odgovarajućih sustava osiguranja
- izradu plana postupanja u kriznim situacijama
- izradu plana i mjera obnove oštećenja i oštećenog fonda

Knjižnica treba osnovati povjerenstvo za krizni menadžment

- koje će se donijeti plan postupanja u kriznim situacijama,
- pregledati, revidirati i ažurirati plan postupanja u kriznim situacijama s obzirom na kriznu situaciju i za svaku vrstu krizne situacije utvrditi potrebe odgovarajuće mjere, sredstva, procedure i načine postupanja
- potvrditi / dopuniti popis odgovornih osoba

Povjerenstvo u suradnji sa svim odjelima / odsjecima knjižnice

- izrađuje popis najvrjednije građe u fondu i predlaže preventivni način njene sigurnosne pohrane (na primjer, izmiještanje knjižnične građe)
- utvrđuje koliko je djelatnika obučeno za pružanje prve pomoći
- izrađuje popis osoba / timova koji se mogu uključiti u djelovanje u kriznoj situaciji i spašavanju
- izrađuje popis javnih hitnih službi koje treba kontaktirati
- izrađuje plan knjižničnog(-ih) prostora koji treba biti postavljen na vidno dostupnim mjestima u knjižnici kao obavijest korisnicima

PLAN KNJIŽNIČNOG(-IH) PROSTORA SADRŽI OZNAKE ZA

- smjer evakuacije

- izlaze za nuždu
- položaj zbirnog mjesta
- stepeništa
- raspored aparata za gašenje požara

Uz plan treba biti zasebno postavljen

- popis brojeva odgovarajućih hitnih službi
- popis i tumač znakova za obavješćivanje i uzbunjivanje

Članovi timova za djelovanje u kriznim situacijama odnosno djelatnici knjižnica trebaju polaziti redovite tečajeve u svrhu edukacije i osposobljavanja za postupanje.

5. PLAN MJERA ZA SLUČAJ OPASNOSTI

Plan mjera za slučaj opasnosti / kriznih situacija

- temelji se na mjerodavnim procjenama rizika i ugroženosti knjižnice
- povezuje se s planovima zaštite i spašavanja koje je donijela lokalna zajednica

Plan sadrži iscrpno opisano postupanje s obzirom na:

- osobe,
- vlasništvo,
- zbirku(-e),
- okoliš

uz navođenje potrebne logistike i komunikacije s nadležnim ustanovama, organizacijama, korisnicima.

6. POSTUPANJE U KRIZNIM SITUACIJAMA

6.1. PROCJENA KRIZNE SITUACIJE

- opće stanje
- sigurnost osoba
- sigurnost knjižničnih prostora
- stanje ugroženosti zbirke/fonda
- prioriteta u postupanju (je li potrebna vanjska pomoć, postoji li pristup mjestu zbivanja, je li potrebna posebna oprema, je li moguće osigurati siguran prostor za neoštećenu građu itd.)

6.2. PROVOĐENJE POTREBNIH PREDVIĐENIH MJERA S OBZIROM NA

- sigurnost korisnika
  - evakuacija, medicinska pomoć itd.
- komunikacija s korisnicima
  - obavijesti o prestanku rada knjižnice, promijenjenim i/ili privremenim uvjetima korištenja knjižnice i građe, upute za povrat građe itd.
- kriznu situaciju u knjižničnoj zgradi
  - oštećenja, poplava, požar itd.
- kriznu situaciju u knjižničnom okruženju
- knjižnične prostore
  - zatvoreno spremište, čitaonice itd.
- vrstu građe

- oštećenost, zaštita *in situ* itd.

6.3. DOKUMENTIRANJE KRIZNE SITUACIJE (fotografiranje itd.), izrada kronologije događanja te poduzetih mjera, koraka i postupaka.

7. ODGOVORNE OSOBE

U svrhu učinkovitog djelovanja u kriznim situacijama potrebno je odrediti jednu osobu - uobičajeno ravnatelja(-icu) knjižnice - koja će voditi brigu o svim aspektima zaštite, od planiranja do saniranja posljedica i procjene štete.

Određena odgovorna osoba

- ima ovlasti za upravljanje procesima kriznog menadžmenta,
- određuje voditelje pojedinih timova,
- osniva i redovito saziva povjerenstvo za krizna stanja / situacije,
- osigurava sredstva za odgovarajuću edukaciju knjižničnih djelatnika (tečajevi, priručnici, oprema itd.),
- ažurira plan postupanja u kriznim situacijama

Poželjno je da odgovorna osoba izradi za svoju knjižnicu kratki priručnik za postupanje u kriznim situacijama ovisno o vrsti (požar, poplava itd.), jer to povećava pripremljenost knjižnice za njihovo rješavanje.

7.1. DJELATNICI KNJIŽNICE

Posebice je važno da u sve procese postupanja u kriznim situacijama budu uključeni (putem edukacije, provođenje pokaznih vježbi, na primjer, gašenja požara, pružanja prve pomoći itd.) i o njima obaviješteni *svi djelatnici knjižnice*, jer u kriznoj situaciji svi moraju imati i znati svoje zadaće.

DODATAK 1

IZVORI

IFLA-in kratki priručnik za pripravnost i planiranje mjera zaštite u slučaju katastrofa. Zagreb : Hrvatsko knjižničarsko društvo, 2012.

IFLA-ina načela za skrb i rukovanje knjižničnom građom. Zagreb : Hrvatsko knjižničarsko društvo, 2003.

Laszlo, Želimir; Perčinić Kavur, Bianka; Stublić, Helena. Što činiti u slučaju nesreće, velike nesreće ili katastrofe? // *Muzej u kriznim situacijama*. Zagreb : Muzejski dokumentacijski centar, 15. prosinac 2010.

Dostupno na:

http://www.mdc.hr/UserFiles/Image/zastita/1.DIO_Sto%20ciniti%20u%20slucaju%20nesrece,%20velike%20nesrece%20ili%20katastrofe.pdf

Laszlo, Želimir; Perčinić Kavur, Bianka; Stublić, Helena. Planiranje. // *Muzej u kriznim situacijama*. Zagreb : Muzejski dokumentacijski centar, 15. ožujak 2012.

Dostupno na:

http://www.mdc.hr/UserFiles/Image/zastita/MDC_Muzej%20u%20kriznim%20situacijama_Planiranje_2012.pdf (10.10.2012.)

Tadic, Katica. Rad u knjižnici : priručnik za knjižničare.

Dostupno na:

<http://www.ffzg.hr/infoz/biblio/nastava/dz/text/pog8.htm#3>

Državna uprava za zaštitu i spašavanje.

Dostupno na:

<http://www.duzs.hr/>

Zakon o zaštiti i spašavanju. // NN 174/04, 79/07 i 38/09

Dostupno na:

http://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2004_12_174_3011.html

Hrvatska platforma za smanjenje rizika od katastrofa.

Dostupno na:

<http://www.duzs.hr/page.aspx?PageID=445>

Norme za upravljanje rizicima.

Dostupno na:

http://www.hzzsr.hr/doc/news_prilozi/doc_1348660618_3.pdf

Pravilnik o metodologiji za izradu procjena ugroženosti i planova zaštite i spašavanja. // NN 38/08

Dostupno na:

<http://www.institutzasigurnost.hr/propisi/P-140.pdf>

Pravilnik o zaštiti knjižnične građe. // NN 52/05

Dostupno na:

http://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2005_04_52_1001.html

Zakon o knjižnicama. // NN 105/97

Dostupno na:

<http://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/267274.html>

ALIA: AUSTRALIAN LIBRARY AND INFORMATION ASSOCIATION *Disaster Planning for Libraries*. 2010.

Dostupno na:

http://www.alia.org.au/disasterplanning/docs/ALIA_Guide_Disaster_Plan_Resp_Recover.pdf

ALIA Library risk management.

Dostupno na:

<http://www.alia.org.au/groups/active/presentations/longley.html>

Risk Management in the British Library.

Dostupno na:

<http://www.bl.uk/aboutus/foi/pubsch/pubscheme5/riskapproach.html>

Preservation management for libraries, archives and museums / edited by G. E. Gorman and Sydney J. Shep. 1st published. - London : Facet Publishing, 2006.

Library & archival security ISSN 0196-0075

DODATAK 2

IZVATCI IZ ODGOVARAJUĆIH ZAKONA I PRAVILNIKA

Zakon o knjižnicama (NN 105/97, čl. 45)²

Članak 45.

Knjižnice su dužne poduzimati mjere za zaštitu i čuvanje knjižnične građe prema pravilniku o zaštiti knjižnične građe, što ga na prijedlog Hrvatskoga knjižničnog vijeća donosi ministar kulture.

Na jedinstvene i rijetke primjerke knjiga, zbirke knjiga, rukopise i drugu knjižničnu građu koja ima obilježja kulturnog dobra, odnosno koja je od posebnog značenja ili vrijednosti, primjenjuju se i propisi o zaštiti kulturnih dobara te se ta građa može koristiti samo pod posebnim uvjetima.

Uvjete korištenja knjižnične građe, knjižnice uređuju svojim općim aktom.

***

Pravilnik o zaštiti knjižnične građe (NN 52/05, čl. 2.-5.)³

Članak 2.

Zgrade u kojima knjižnice obavljaju svoju djelatnost i prostor koji ih okružuje moraju biti odgovarajuće uređene i održavane te opremljene sigurnosnim protuprovalnim sustavom i/ili sustavom nadzora.

Sigurnost zgrada osigurava se uređenjem prostora oko zgrada, osvjetljavanjem ulaza i nadzorom zgrade.

Mjere sigurnosti moraju se provesti pri izgradnji i adaptaciji postojećih zgrada knjižnica.

Članak 3.

Knjižnice su dužne sustavno provoditi osnovne mjere zaštite svoje građe i to zaštitu od:

- poplave,
- požara,
- provale,
- elementarnih nepogoda i
- ratnih razaranja.

Osnovne mjere zaštite provode se postavljanjem odgovarajućih sigurnosnih sustava (protuprovalnih, vododojavnih, protupožarnih, i sl.) prema posebnim propisima.

---

² Preuzeto s: <http://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/267274.html> (10.10.2012.)

³ Preuzeto s: http://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2005_04_52_1001.html (10.10.2012.)

Postavljeni sustavi, kao i električne, vodovodne i plinske instalacije moraju se redovito održavati. Osoba koju ravnatelj knjižnice, odnosno voditelj knjižnice u sastavu zaduži za održavanje opreme, obvezna je voditi ažurnu dokumentaciju.

Članak 4.

Ravnatelj samostalne knjižnice, odnosno voditelj knjižnice u sastavu dužan je u roku od godine dana od donošenja ovoga Pravilnika donijeti Plan mjera za slučaj opasnosti iz članka 3. ovoga Pravilnika i odrediti osobu odgovornu za njegovo provođenje. Pri izradi plana potrebno je voditi računa o posebnostima knjižnice i knjižnične građe (vrsta građevinskog objekta, okoliš, vrsta i starost građe i sl.).

Članak 5.

Plan mjera za slučaj opasnosti obvezno sadrži sljedeće elemente:

1. procjenu ugroženosti tj. utvrđivanje opasnosti za zgradu i građu,
2. mjere preventivne zaštite kojima se uklanja ili umanjuje opasnost za zgradu i građu,
3. mjere pripravnosti koje obvezno sadrže:
  - a) popis postupaka za slučaj opasnosti
  - b) opis spašavanja građe s prioritetom spašavanja
  - c) popis opreme potrebne za spašavanje
  - d) popis zaposlenika knjižnice koji obvezno sudjeluju u spašavanju i zbrinjavanju građe i popis dragovoljaca izvan knjižnice.
  - e) način osiguranja prostora privremene pohrane građe
  - f) način saniranja posljedica s prioritetom saniranja oštećenja zgrade i građe
  - g) popis stručnjaka za konzervaciju građe.
4. plan spašavanja građe tijekom i neposredno nakon slučajeva iz članka 3. ovoga Pravilnika i
5. plan saniranja posljedica tj. saniranja oštećenja i restauriranja građe, uz obvezan popis stručnjaka za konzervaciju građe.

***

Pravilnik o metodologiji za izradu procjena ugroženosti i planova zaštite i spašavanja (NN 38/08)⁴

Članak 6.

Procjena jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave od prirodnih katastrofa i velikih nesreća temelji se na raščlambi potencijalne opasnosti i posljedica po stanovništvo, materijalna i kulturna dobra te okoliš i to:

1. Od poplava (hidrološki pokazatelji – vodotoci, jezera i akumulacije koje mogu biti uzrok poplava, opasnost od poplava rijeka ili bujičnih voda, pregled ugroženih naselja s brojem i strukturom stanovništva, mjere zaštite u urbanističkim planovima i građenju, hidrometeorološki uvjeti – vodostaj, led, prosječna godišnja količina padalina, zaštitna infrastruktura – nasipi i drugi zaštitni vodoprivredni objekti s pokazateljima o broju, vrstama, dimenzijama i sl., procijenjena veličina ugroženog područja i

---

⁴ Preuzeto s: <http://www.institutzasigurnost.hr/propisi/P-140.pdf> (10.10.2012.)

stupanj izgrađenosti površina – naseljenost, industrija, prometnice, lokacije kritične za formiranje ledenih barijera u utjecaj na plovnost, statistički pokazatelji o najkritičnijim mjesecima u godini, proglašenim elementarnim nepogodama, nastalim štetama i sl.)

2. Od nastanka potresa (seizmičke karakteristike terena i seizmološki rizik po život ljudi i materijalna dobra, mjere zaštite u urbanističkim planovima i građenju, ugroženost pojedinih područja s obzirom na vrstu gradnje i rabljeni građevni materijal te gustoću naseljenosti, učestalost, intenziteti i epicentri potresa u zadnjih 100 godina, seizmološka karta za povratni period za razdoblje 50, 100, 200 i 500 godina, posljedice potresa po seizmičkim zonama za stambene, javne, industrijske i druge objekte korištenjem MCS skale (postotak oštećenosti građevina), posljedice koje potresi mogu izazvati po stanovništvo s obzirom na gustoću naseljenosti, vrste objekata i intenzitet potresa i dr.

3. Od ostalih prirodnih uzroka, osobito onih koji pripadaju u kategoriju ekstremnih vremenskih uvjeta (suša, toplinski val, olujno ili orkansko nevrijeme i jaki vjetar, klizišta, tuča, snježne oborine te poledica), statistički pokazatelji sušnih razdoblja (broj dana bez kiše) za posljednjih 10 godina, broj proglašenih elementarnih nepogoda zbog suše u prethodnih 10 godina, najkritičniji mjeseci u godini kada nastaje orkansko nevrijeme prema statistici za proteklih 10 godina, specifikacija najugroženijih područja i iskustveni pokazatelji učinaka, tuča statistički pokazatelji za posljednjih 10 godina, broj proglašenih elementarnih nepogoda zbog tuče u posljednjih 10 godina, najkritičniji mjeseci u godini kada nastaje tuča prema statistici u proteklih 10 godina, specifikacija ugroženih područja i iskustveni pokazatelji učinaka, snježne oborine za količine koje mogu bitno poremetiti svakodnevno funkcioniranje (mogućnost opskrbe vitalnim proizvodima, prekid opskrbe električnom energijom, prekid prometa, onemogućavanje pružanja hitne medicinske pomoći i sl.), sukladno statističkim pokazateljima za prethodnih 10 godina, sa specifikacijom najugroženijih područja i najkritičnijih mjeseci u godini, poledica koju zimska služba nije bila u mogućnosti riješiti – statistički pokazatelji za period od 10 godina o prometnim pravcima koji su bili najugroženiji, broj ukupno proglašenih elementarnih nepogoda izazvanih ovim vrstama opasnosti, prema statističkim pokazateljima i iskustvu, područja ugrožena od klizišta s brojem i vrstom objekata, brojem stanovnika, pregled kritičnih mjesta – aktivna i moguća klizišta (geološki sastav, propusnost tla i dr.), mjere zaštite u urbanističkim planovima i građenju.

Pravne osobe iz članka 2. ovog Pravilnika u vlastitim procjenama razrađuju moguće štetne utjecaje događaja iz stavka 1. ovog članka na sigurnost postrojenja i mogućnosti njihovog utjecaja na nastajanje iznenadnih događaja s negativnim posljedicama po okoliš i tehničko-tehnoloških nesreća.

DODATAK 3.

Dokument *Muzej u kriznim situacijama* - izvadak

ŠTO ČINITI U SLUČAJU NESREĆE, VELIKE NESREĆE ILI KATASTROFE?⁵

ŽELIMIR LASZLO Muzejski dokumentacijski centar, Zagreb

BIANKA PERČINIĆ KAVUR Ministarstvo kulture RH, Zagreb

HELENA STUBLIĆ Filozofski fakultet, Katedra za muzeologiju, Zagreb

U trenutku kada se nesreća ili nezgoda dogodi, važno je znati koga i kada zvati, što učiniti prvo i na što sve treba misliti.

Važni telefonski brojevi (vrijede u Hrvatskoj)

112 (jedinstven broj za zaštitu i spašavanje Državne uprave za zaštitu i spašavanje)

Nazovite ako vam treba:

- hitna medicinska pomoć
- pomoć vatrogasaca
- pomoć policije
- pomoć gorske službe spašavanja
- hitna veterinarska pomoć pomoć drugih hitnih službi i operativnih snaga sustava zaštite i spašavanja

i/ili ako uočite:

- požar, poplavu, krađu, prepad...

---

⁵ Izvadak. Dostupno na:

http://www.mdc.hr/UserFiles/Image/zastita/1.DIO_Sto%20ciniti%20u%20slucaju%20nesrece,%20velike%20nesrece%20ili%20katastrofe.pdf (10.10.2012.)

- istjecanje opasnih tvari, onečišćenje pitke vode, potoka, rijeka ili mora druge pojave koje predstavljaju opasnost za život i zdravlje ljudi ili životinja odnosno koje ugrožavaju imovinu, okoliš i kulturna dobra.

Kada zovete 112, ostanite pribrani i recite:

- što se dogodilo
- gdje se dogodilo
- kada se dogodilo
- koliko je unesrećenih
- kakvu pomoć trebate tko zove.

Operater koji zaprimi vaš poziv, žurno će obavijestiti strukovno i teritorijalno nadležne hitne i inspeksijske

službe koje će vam pružiti pomoć ili će poduzeti potrebne zaštitne mjere.

Ako trebate samo određenu hitnu službu, možete birati njezin izravni broj:

prva pomoć 94

vatrogasci 93

policija 192

bolnica/ambulanta ..... (upišite tel. broj najbliže ambulante i/ili bolnice).

Ostali važni brojevi:

Elektra ..... (upišite tel. broj) (upišite tel. broj)

Plinara ..... (upišite tel. broj)

Vodovod ..... (upišite tel. broj)

osiguravateljska kuća ..... (upišite tel. broj)

telefonska tvrtka ..... (upišite tel. broj)

zaštitarska tvrtka ..... (upišite tel. broj).

Osooblje muzeja tel./mob.:

direktor/ica ..... (upišite tel. broj)

šef službe osiguranja (ako ga muzej ima). (upišite tel. broj)

domar ..... (upišite tel. broj)

odgovorni za zbirke (kustosi) ..... (upišite tel. brojeve)

računovođa ..... (upišite tel. broj)

odvjetnik ..... (upišite tel. broj).

Muzejski tim za spašavanje:

voditelj ..... (upišite tel. broj)

član ..... (upišite tel. broj)

član ..... (upišite tel. broj).

..... (upišite tel. broj).

ŠTO PRVO UČINITI

Sigurnost ljudi uvijek je na prvome mjestu!

Stanite, gledajte, slušajte - treba shvatiti što se događa.

Ne ulazite u zgradu ili na ugroženo područje sami, bez opreme i bez odobrenja nadređenih.

Ostanite pribrani

Zbog šoka se smanjuje funkcionalnost ljudi. Računajte s tim.

Mislite unaprijed

Nakon većih nesreća neko vrijeme vjerojatno nećete moći prići zbirci.

Iskoristite to vrijeme za organiziranje priprema, tako da nakon ulaska u zgradu djelujete što efikasnije.

Ne hrlite spašavati zbirke, najprije procijenite situaciju i napravite plan.

Nesreće nikada nisu predvidive. Trebat ćete procjenjivati situaciju kako ona nastaje.

***

POČETNI POŽARI I MANJI POŽARI

Isključite električnu energiju i plin.

Procijenite situaciju - može li se požar ugasiti aparatima za gašenje požara i je li taj način siguran.

OPREZ! Nekim vrstama aparata za gašenje požara ne smiju se gasiti požari ako postoji kontakt s električnim

instalacijama pod naponom.

Ako procijenite da se požar ne može bez rizika ugasiti aparatima za gašenje, **ODMAH ZOVITE VATROGASCE.**

Ne izlažite sebe ni druge riziku.

1.

- Ugasite požar aparatom za gašenje požara.
- Alarmirajte ravnatelja/ravnateljicu muzeja.
- Zapriječite pristup području (vrpcama, upozorenjima i sl.).
- Osoblje (i posjetitelje) držite podalje od ugroženog područja.
- Obavijestite osiguravateljsku kuću.

2.

- Sazovite tim za spašavanje.
- Pregledajte zgradu i zbirku/e i ustanovite štetu.
- Dokumentirajte štetu u pisanom obliku i fotografijama.

- Smislite kako ćete odgovoriti na štetu, procijenite je li potrebna evakuacija.
- Kada to možete učiniti, zaštitite najvažnije zbirke predmeta ili dokumentaciju od sredstava za gašenje, čađe, prašine i sl. (npr. pustite da se iscijedi voda od gašenja ili pjena; ako su papiri, dokumentacija i umjetnine mokri, osušite ih ili smrznite; prekrijte skulpture tyvekom da ih zaštitite od prašine i čađe...).

3.

- Stabilizirajte temperaturu i RV (otvaranjem ili zatvaranjem prozora i vrata, grijanjem, provjetravanjem i sl.).
- Zakrilite oštećene prozore i vrata.
- Prikupite potrepštine i opremu za sanaciju (npr. spužve, upijajuće papire, kante, rukavice...).
- Primijenite plan spašavanja i provedite ga.
- Počnite spašavanje.

Možda će biti potrebna pomoć vatrogasaca i policije.

Ne zaboravite paziti na zdravlje i sigurnost ljudi.